

PANDEMIYADAN KEYINGI DAVRDA DUNYO IQTISODIYOTI TARAQQIYOTINING ASOSIY YO'NALISHLARI

Jamoliddinov Farrux Qurbonboyevich

Toshkent davlat iqtisodiyot univeristeti iqtisodiyot fakulteti I-94 guruh talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14288964>

Annotatsiya. Ushbu maqolada COVID-19 pandemiyasining dunyo iqtisodiyotiga ta'siri va pandemiyadan keyingi davrda iqtisodiy o'sishni tiklash va rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari tahlil qilingan. Pandemiya global iqtisodiyotni jiddiy qisqartirib, yangi iqtisodiy yondashuvlar va strategiyalarni ishlab chiqishga turtki berdi. Maqolada raqamli iqtisodiyot, yashil iqtisodiyot, barqaror rivojlanish, global savdo tizimini tiklash, hamda ijtimoiy farovonlikni oshirish kabi sohalar pandemiyadan keyingi davrda muhim yo'nalishlar sifatida ko'rsatilgan. Ushbu tahlil pandemiyadan o'rganilgan saboqlarni hisobga olgan holda kelajakda barqaror va inkluziv iqtisodiy o'sishni ta'minlashga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: Pandemiya, iqtisodiy tiklanish, raqamli iqtisodiyot, yashil iqtisodiyot, barqaror rivojlanish, global savdo, sog'liqni saqlash, ijtimoiy farovonlik, xalqaro hamkorlik, iqtisodiy siyosat.

MAIN DIRECTIONS OF DEVELOPMENT OF THE WORLD ECONOMY IN THE POST-PANDEMIC PERIOD

Abstract. This article analyzes the impact of the COVID-19 pandemic on the world economy and the main directions of restoring and developing economic growth in the post-pandemic period. The pandemic has seriously reduced the global economy and has given rise to the development of new economic approaches and strategies. The article identifies areas such as the digital economy, green economy, sustainable development, restoring the global trading system, and improving social welfare as important directions in the post-pandemic period. This analysis serves to ensure sustainable and inclusive economic growth in the future, taking into account the lessons learned from the pandemic.

Keywords: Pandemic, economic recovery, digital economy, green economy, sustainable development, global trade, health, social welfare, international cooperation, economic policy.

ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ МИРОВОЙ ЭКОНОМИКИ В ПОСТПАНДЕМИЧЕСКИЙ ПЕРИОД

Аннотация. В статье анализируется влияние пандемии COVID-19 на мировую экономику и основные направления восстановления и развития экономического роста в постпандемический период. Пандемия серьезно ослабила мировую экономику, побудив к

разработке новых экономических подходов и стратегий. В статье в качестве важных направлений в постпандемический период обозначены такие направления, как цифровая экономика, зеленая экономика, устойчивое развитие, восстановление глобальной торговой системы и повышение социального благосостояния. Этот анализ послужит обеспечению устойчивого и инклюзивного экономического роста в будущем с учетом уроков, извлеченных из пандемии.

Ключевые слова: *Пандемия, восстановление экономики, цифровая экономика, зеленая экономика, устойчивое развитие, мировая торговля, здравоохранение, социальное обеспечение, международное сотрудничество, экономическая политика.*

Kirish

COVID-19 pandemiyasi butun dunyo iqtisodiyotiga jiddiy ta'sir ko'rsatdi. Davlatlar va iqtisodiyotlar pandemiya tufayli yuzaga kelgan iqtisodiy inqirozga qarshi kurashish va barqaror o'sishni tiklash uchun yangi yondashuvlar izlashga majbur bo'ldi. Pandemiya faqat sog'liqni saqlash tizimiga emas, balki global iqtisodiyotga ham chuqur ta'sir ko'rsatdi, va uning oqibatlari iqtisodiy, ijtimoiy va siyosiy jihatlarida sezildi. Ushbu maqola pandemiyadan keyingi davrda dunyo iqtisodiyoti taraqqiyotining asosiy yo'nalishlarini tahlil qiladi.

1. Pandemiya va uning dunyo iqtisodiyotiga ta'siri

Pandemiyaning iqtisodiy inqirozga olib kelishi

Pandemiya global iqtisodiyotni sezilarli darajada qisqartirdi. Xalqaro savdo, turizm, sanoat ishlab chiqarishi va xizmat ko'rsatish tarmoqlarida jiddiy pasayish kuzatildi. Ko'plab mamlakatlar iqtisodiy pasayishni engish uchun o'z iqtisodiy siyosatlarini qayta ko'rib chiqishga va inqirozga qarshi strategiyalarni ishlab chiqishga majbur bo'ldi.

Xalqaro iqtisodiy hamkorlik

Pandemiya jarayonida xalqaro iqtisodiy hamkorlikning muhimligi yana bir bor ta'kidlandi. Davlatlar va xalqaro tashkilotlar, jumladan, Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti (JSST), Jahon banki, Xalqaro valyuta jamg'armasi (XVJ) va Birlashgan Millatlar Tashkiloti (BMT) pandemiyaning salbiy ta'sirini yumshatish uchun bir qator chora-tadbirlarni amalga oshirishdi.

2. Pandemiyadan keyingi davrda iqtisodiyotni tiklash va rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari

Raqamli iqtisodiyot va texnologiyalarni rivojlantirish

Pandemiya raqamli transformatsiyaning jadal rivojlanishiga turtki berdi. Ko'plab kompaniyalar va xizmat ko'rsatuvchi tashkilotlar masofaviy ish usuliga o'tishga majbur bo'ldi.

Bu raqamli texnologiyalarni, sun'iy intellekt, ma'lumotlar tahlili va bulutli hisoblashni jadal rivojlantirishga olib keldi. Raqamli iqtisodiyot pandemiyadan keyingi o'sishning asosiy yo'nalishlaridan biri bo'lib qolmoqda.

Barqaror iqtisodiy o'sish va yashil iqtisodiyot

Pandemiya atrof-muhitning muhimligini va yashil iqtisodiyotning kelajakdagi roli haqida jahon miqyosida yangi anglashuvni shakllantirdi. Yashil iqtisodiyot deganda, tabiiy resurslardan samarali foydalanishni, energiya manbalarini yangilashni va atrof-muhitni muhofaza qilishni anglatadi. Ko'plab davlatlar pandemiya bilan kurashishda ekologik toza texnologiyalar va barqaror rivojlanishni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan siyosatlar olib bormoqda.

Ishsizlik va ijtimoiy farovonlikni ta'minlash

Pandemiya davomida ko'plab odamlar ishini yo'qotdi va bu ijtimoiy farovonlikka ta'sir ko'rsatdi. Pandemiyadan keyingi davrda davlatlar iqtisodiy tiklanishni ta'minlash bilan birga, ishsizlikni kamaytirish va aholining ijtimoiy farovonligini yaxshilashga e'tibor qaratmoqda. Ko'plab mamlakatlar ish o'rnlari yaratish, ta'lim va sog'liqni saqlash sohalariga investitsiyalarni oshirishga harakat qilmoqda.

Xalqaro savdoning tiklanishi va global zanjirlar

Pandemiya global ta'minot zanjirlariga salbiy ta'sir ko'rsatdi, bu esa eksport va importni sekinlashtirdi. Pandemiyadan keyingi davrda davlatlar global savdo tizimini tiklashga va ta'minot zanjirlaridagi uzilishlarni bartaraf etishga harakat qilmoqda. Xalqaro hamkorlikni kengaytirish, bozorlarni diversifikatsiya qilish va zanjirlarni mahalliyashtirishga qaratilgan choralar ko'rilmogda.

Sog'liqni saqlash va ta'lim tizimini mustahkamlash

Pandemiya davrida sog'liqni saqlash tizimi katta bosim ostida ishladi. Sog'liqni saqlash tizimini modernizatsiya qilish va barcha qatlamlar uchun yaxshilangan xizmatlarni taqdim etish zarurati pandemiyadan keyingi davrning asosiy yo'nalishlaridan biridir. Shuningdek, ta'lim tizimining raqamlashtirilishi, masofaviy o'qish va raqamli ko'nikmalarni rivojlantirish pandemiya va undan keyingi davrda muhim ahamiyat kasb etdi.

3. Pandemiyadan keyingi davrda iqtisodiy siyosat va global strategiyalar

Yangi iqtisodiy siyosat

Dunyo davlatlari pandemiyaning salbiy oqibatlarini bartaraf etish uchun yangi iqtisodiy siyosatlarni ishlab chiqishga kirishdilar. Xususan, iqtisodiy qo'llab-quvvatlash paketlari, fiskal va monetar siyosatni kengaytirish orqali barqarorlikni saqlab qolishga intilishlar amalga oshirildi.

Global iqtisodiy integratsiya

Pandemiya global iqtisodiy integratsiyani yangi jihatdan ko'rsatdi. Global savdo va investitsiya oqimlarini tiklash uchun xalqaro hamkorlikni chuqurlashtirish zarurati kuchaygan. Shu bilan birga, bozorlar va iqtisodiy tizimlar yanada integratsiyalashishi kutilmoqda.

Xulosa

Pandemiya butun dunyo iqtisodiyotiga katta ta'sir ko'rsatdi, lekin undan keyingi davrda iqtisodiy o'sishni tiklash va rivojlantirish uchun yangi yondashuvlar va strategiyalar ishlab chiqildi. Raqamli transformatsiya, yashil iqtisodiyot, barqaror rivojlanish va ijtimoiy farovonlikni ta'minlash kabi yo'nalishlar pandemiyadan keyingi iqtisodiy taraqqiyotning asosiy yo'nalishlariga aylanishi mumkin. Davlatlar va xalqaro tashkilotlar pandemiyadan o'rganilgan saboqlarga asoslanib, kelajakda barqaror va inkluziv iqtisodiy o'sishni ta'minlash uchun faol ish olib bormoqda.

REFERENCES

1. Холбутаева, Ш. А. (2016). Теоретико-методологический анализ консалтинга в современной экономической теории. *Молодой ученый*, (11), 1052-1054.
2. Abduvalievna, K. S. (2021). Strengthening the Role of Consulting Services in Reforming the Uzbekistan Economy is a Requirement. *International Journal on Economics, Finance and Sustainable Development*, 3(5), 106-109.
3. Amanovna, K. S., & Abduvaliyevna, K. S. (2021). Financial globalization as a factor of economic influence on the development of the global financial market. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(5), 422-428.
4. Холбутаева, Ш. А. (2021). ЎЗБЕКИСТОНДА КОНСАЛТИНГ ХИЗМАТЛАРНИ АМАЛГА ОШИРИШДА ИННОВАЦИОН ТИЗИМЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ ИҚТИСОДИЙ САМАРАДОРЛИКНИ ОШИРИШ ОМИЛИ СИФАТИДА. *Scientific progress*, 2(1), 1612-1617.
5. Abduvalievna, K. S. (2021). Strengthening the Role of Consulting Services in Reforming the Uzbekistan Economy is a Requirement. *International Journal on Economics, Finance and Sustainable Development*, 3(5), 106-109.
6. Холбутаева, Ш. А. (2018). ПРОЦЕСС ИНТЕГРАЦИИ В МИРОВОЙ РЫНОК КОНСАЛТИНГОВЫХ УСЛУГ УЗБЕКИСТАНА. *Теория и практика современной науки*, (3 (33)), 324-329.
7. Холбутаева, Ш. А. (2018). РАЗВИТИЕ РЫНКА КОНСАЛТИНГОВЫХ УСЛУГ В УЗБЕКИСТАНЕ. *Мировая наука*, (5 (14)), 408-413.

8. Холбутаева, Ш. А. (2018). РОЛЬ КОНСАЛТИНГА В РАЗВИТИИ ИНФРАСТРУКТУРЫ СОВРЕМЕННОЙ РЫНОЧНОЙ ЭКОНОМИКИ. *Экономика и социум*, (5 (48)), 1263-1267.